

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Meditationum evangelicarum pars secunda, hoc est:
Solida, ad discendam & exercendam, ex evangeliis tam
dominicalibus quam festivalibus Christi & sui-ipsius
notitiam, informatio**

Creide, Hartmann

Francofurti ad Moenum, 1682

Exegesis

[urn:nbn:de:bsz:31-126164](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-126164)

medio Doctorum, audiens illos & interrogans eos. Quò comprobavit, se magnum illum Prophetam esse, de quo Moses prædixit, Deut. 18. v. 15. à Deo missum, ut nobis viam cœli monstrare & utilia docere debeat, Esa. 48. v. 17.

Puer Samuel proficiebat atq; crescebat, & acceptus erat, tam Deo, quam hominibus: De Salvatore nostro Jesu similiter ait Evangelista in fine Evangelii: Jesus proficiebat sapientiâ & ætate, & gratiâ apud Deû & homines, ut omnes pueri hinc exemplum capiant, si vestigijs Jesuli duodecennis insistant, & parentibus subditi sint, quod à Deo multam benedictionem, gratiâ & salutem impetraturi sint, Ps. 115, 12. 13.

Nos ad ipsum Evangelium accessuri, considerabimus ex illo:

I. *Αὐθρονησθησάντων* sive *notitiam nostri*.

II. *Χριστογενήτων* sive *notitiam Christi*.

Exegesis.

Duas Leges Judæi in V. T. duriusculè sonantes, & veteri Adamo minimè arridentes, habebant:

Prima erat, quòd septimo quoque anno, agros quiescere, & incultos relinquere tenebantur, ut quæcunque à seipso provenirent, pauperibus inservirent. Durum hoc ipsis videri potuisset, propterea ipse Deus præoccupat, dicens: Quod si dixeritis: quid comedemus anno septimo, si non severimus, neq; collegerimus fruges nostras? Præcipiâ benedictioni meæ vobis, anno sexto, & faciet fructus trium annorum, Lev. 25, 21.

Alterâ erat, quòd omnes masculi singulis annis ter Hierosolymis comparere, ibiq; in templo, sacrificiis & preceationibus vacare tenebantur, Exod. 34, 23, 24. Lev. 23, 6. Deut. 16, v. 16.

Hoc non minus durum erat, propter finitimos hostes, qui tempore illo, masculis omnibus Hierosolymis existentibus, commo dam occasionem nanciscabantur, in regiones irrumpendi, easq; devastandi. At hoc quoq; præcavit Deus, inquit: Nul- lus insidiabitur terræ tuæ, adscendente te & comparente, in conspectu Domini tui, ter in anno. Exod. 34, v. 24.

Adhuc hodie absurdum audit in auribus carnalibus, si præcepta hæc duo sedulo in Ecclesia inculcentur, quod nimirum esurientes cibare, sitientes potare & nudos vestire, Matth. 25, 35. Et secundo templum sedulo frequentare, ibiq; Deo, auditu verbi, preceationibus, & gratiarum actionibus fideliter inservire debeamus, Hebr. 10, v. 25. 1. Cor. 14, 26. Utrumq; videtur rei familiari derogare. Sed verum manet, & manebit vulgare Proverbium: *Alle Mosen geben armet nicht / Kirchen gehen säumet nicht*. Prov. 19, v. 17. Matth. 6, v. 33.

Hoc rectè perpendentes minimè nos abstrahi patiamur. Siquidem quod ad templum frequentandum attinet, præclarum exemplum in Evangelio habemus, in Josepho & Mariâ, qui non solum ipsi iter Hierosolymitanum expediunt, ad cultam Deo exantlandum: sed & adducunt secum puerum suû duodecennem, & in devotione suâ tamdiu persistunt, dum ferix absolutæ sint.

Notitiam nostri discere possumus ex hoc Evangelio, si contemplamur

I. *Parentum Christi devotionem*, quam testantur

1. *Templi visitatione*. Ibant enim per omnes annos in Hierusalem, secundum consuetudinem diei festi.

Judæi tria festa solennia celebrabant, nempe solennitatem azymorum, Hebdomadam

madum & Tabernaculorum, ubi singuli masculi Hierosolymis comparere tenebantur, ubicunque terrarum degerent, ut constat ex Deut. 16. v. 16. 17.

Licet autem Maria mater Domini hanc lege non constringeretur, & sic salvâ conscientia domi manere potuisset; attamen tantisper negotiis rei familiaris posthabitis, Josepho sese ad sociat, ad pietatem & animi devotionem demonstrandam. Ps. 42, 5.

Hic proba te, mi Christiane, utrum etiam posthabitis negotiis domesticis, ejusmodi animi devotione, cultui divino interfueris?

Optandum sane foret; sed in plerisque magna somnolentia & negligentia occurrit: Haud parum molestia Judæis attulit, quod quotannis tribus vicibus imprimis masculi, ad decem, sedecim, aut etiam viginti millia Hierosolymam proficisci, ibique in septimum diem commorari coacti fuerint, magna cum rei familiaris jactura, ut cultum Deo peragerent: attamen id pii & devoti Judæi haud inviti fecerunt, ut patet exemplo Josephi & Mariæ, qui ex Nazareth Hierosolymam usque sedecim milliaria migrarunt, ibique posthabitâ rei familiari, cultum divinum peregerunt.

Nos vestigiis eorum insistentes, similiter cum latitiâ inhabitemus in domo Domini, Ps. 27, 4. quia benedictio propterea nobis expectanda, Sir. 11. v. 24.

Die sabbathi nullum cadebat Manna, sed in die sextâ colligebat cibos duplices Israëlitæ, Exod. 16, 22. Sic Deus benedictione suâ bis repensurus est, quod neglectâ rei familiari diebus festis cultui divino impenditur, Psal. 112. v. 1. 2.

2. *Jesuli apportatione.* Nam adscendentes Hierosolymam, illum adducunt secum, & à primis pueritiæ annis verâ pietate imbu-

unt, ad quam visitatio cultus divini quoque pertinet, Joh. 8. v. 47.

Hic examinent se Christiani, utrum liberos quoque suos pietate debitâ imbuerint, & cultui divino, à teneris annis adjuverint? Adolescens enim imbutus juxta viam suam, etiam cum senuerit non recedet ab eâ, Prov. 22, 6.

Quamprimû infantibus balbutire incipiunt, piis precationibus & dicta scripturæ cum ipso lacte materno iis instillemus, ut Deo robur perficiant, Ps. 8, 3. Similac ambulare possunt in templum deducendi sunt pueri, ut sacris intersint, concionibus auscultent, & de iis admirationem reddant. Hoc valdè Deo gratum est. Sicuti n. exaudit pullos corvorum, invocantes illum, Psal. 147, 9. sic nec gemitus & voces infantium respicit, unde etiam in V. T. publicis diebus pœnitentialibus, parvuli & fugentes ubera congregari, & Domino adduci tenebantur, Joel 2, 16. Idem hodie parentibus respectu liberorum incumbit. Deut. 6, 6. Ps. 78, 5, 7.

Hâc laude excelluerunt Abraham, Gen. 18, 19. Hanna mater Samuelis, 1. Sam. 1. v. 21. 22. Tobias senior, Tob. 4. v. 6.

Id quod omnibus Christianis parentibus imitandum est, ut ejusmodi thesauros liberis suis acquirant. Aurum enim & argentum æruginant, Jac. 5, 3. Sed initium sapientiæ timor Domini, intellectus bonus omnibus facientibus eum, Ps. 111. v. 10.

II. *Pueruli duodecennis amissionem.* Consummatis enim diebus, cum redirent, remansit puer Jesus in Hierusalem, & non cognoverunt parentes ejus, requisiverunt autem eum in tertium usque diem.

Supina hæc erat negligentia, quâ parentes Christi non leviter peccarunt, accuratius n. puerum suum observare debuisset, ne causâ habuissent in tertium usque diem eundem inquirendi.

Provent hic se Parentes Christiani, annon & ipsi in hoc delinquant, quod liberos suos praescitantiâ amittant, nescientes ubi locorum requirere debeant?

Ejusmodi parentû haud pauci hodie inveniuntur, qui nimia suâ indulgentiâ liberos corrumpunt, exemplo Eli summi Sacerdotis, cujus filii duo, Hophni & Pineas, omnem malitiam exercebant, 1. Sam. 2. & seqq. Objurgabat quidem illos Heli, 1. Sam. 2. v. 23. & seqq. Sed nimis leniter: Debuisset enim justum adhibere zelum, hoc quia non utebatur, puniebat cum Deus, ut fractâ cervice moreretur, 1. Sam. 4. v. 18.

Quod si autem Eli tantâ poenâ affectus est, qui verbis filios suos de malitiâ objurgavit? Quid quaeso de illis parentibus fiet, qui filiis suis in omni scelerum genere conivent, nec curant, an in scholâ vel alibi locorum fuerint, neque de admissis sceleribus interpellant? Digni sanè, qui cum Eli cervicem frangant, quod quoque factum foret, nisi clementissimus Deus dissimularet peccata hominum, propter poenitentiam, Sap. 11. v. 4.

Mundus, ut hodiè totus in maligno est positus, 1. Joh. 5. v. 19. sic haud rarò fit, ut liberi à veneficis & sagis, summo cum parentum dolore, ad incantationes deducantur. Nec desunt prava exempla, quibus in sequiorem partem liberi pertrahantur. Fascinatio enim nugacitatis obscurat bona, Sap. 4. v. 12. Quin saepius contingit, ut liberi ad libitum circumvagantes, honorem virginitatis disperdant, ut Dina, Gen. 34. v. 20. aut alio malo immergantur, exemplo puerorum in Bethel, qui à duobus Ursis dilaniabantur, 2. Reg. 2. v. 29.

Si grossum amiserimus, illum quaerimus & tollimus: Quidni magis liberos nostros

observaremus, & in viam revocaremus, ne animâ jacturam faciant? Quos Deus ad imaginem suam creavit, Gen. 2. v. 27. Christus sanguine suo pretiosè emit, 1. Cor. 6. v. 20. & Spiritus sanctus in baptismo in templum sibi purificavit, 2. Cor. 6. v. 16.

Væ parentibus illis in æternum! qui liberos suos sine disciplina adolescere patiuntur, neque enim illos ad paucos dies aut temporaliter amittunt, ut Josephus & Maria filiolum suum: sed in æternum, quæ maxima est jactura, quam quoque Deus à manibus ipsorum requiret, Ezech. 3. v. 18.

III. *Maria reprehensionem* Noa enim Maria filium suum incorrectû dimittit, sed ita compellat: Fili, quid fecisti nobis sic? Ecce, pater tuus & ego dolentes quaerebamus te. Optimus Jesus nihil deliquerat, oportebat enim eum esse in his, quæ Patris ipsius erant. Attamen, quia Maria non satis intelligebat, objurgabat ipsum, quòd se nesciente retrò mansisset.

Hoc egregium exemplum est, quod hodiè quoque matribus observandum, in delictis liberorum, ut debito modo eos reprehendant & castigent. *Debito modo*, in quâ, omne enim nimium vertitur in vitiû. Erudi filium tuum, dum spes est: ad interfectionem autè ejus, ne ponas animam tuam. Prov. 19, 18.

Hic Matres sese examinent, an hic viâ regiâ inceserint: ut nec nimia indulgentiâ, nec acriori castigatione liberos offenderint?

Utriusque ratio diligenter habenda est. Reperiuntur enim matres, quæ peccant in defectu, etiamsi enim interdum Mariæ verbis utantur, tamen spiritu & zelo Mariæ carent, ut Comicus dudum conquestus est: *Matres omnes filiis in peccato adjutrices, auxilio in paterna injuria solè esse.* Unde quod patres disciplinâ suâ in se verant, hæc rursus indul-

indulgentia sua extirpant. Hinc fit, ut ejusmodi liberia ad omnia vitia adolescant, & neque patris neque matris tandem rationem habeant, sed potius utrique & patri & matri illud ant, si non asperius quid tentent. Et hoc ipsum est, quod Siracides dudum prædixit, Sir. 30. v. 1. & seqq.

Deinde offenduntur parentes, peccantes in excessu. sicuti Saul filium suum Jonathan morte affecturus erat, quod paululum mellis gustaverat, 1. Sam. 14. v. 44. Alio tempore lancea illum percussurus erat, quod Davidem excusaret, 1. Sam. 20. v. 33.

Veri parentes in media castigatione meminerint, se parentes, non carnifices esse, ideoque paterne cum liberis agant, unde Apostolus: Patres, nolite ad indignationem provocare filios vestros, ut non pusillo animo fiant, Col. 3. v. 21. h. e. ut Biblia Weimariensis explicant, ne animis cadant, aut præ impatientia & animi desperatione iniqua præsumant, neve convertantur ad stultitiam, Ps. 85. v. 9.

De Secundo.

Pergemus nunc ad alteram partem, *Xq̄-
509. uos ian*, sive notitiam Domini nostri Jesu Christi contemplaturi. Hic nobis in Evangelio hoc nostro proponitur:

I. *Tanquam Doctor admirabilis.* Qui duodecimo ætatis anno, tanta specimina edidit in templo Hierosolymitano, ut seniores Rabbini captum ejus satis admirari nequiverint. In medio enim Doctorum sedebat, audiens illos, & interrogans eos, Quæ materia colloquendi fuerit, non exprimitur, sine dubio, pro temporis ratione de Agno Paschali sermonem seruerunt, ubi credibile, quod puer Jesus ipsis tales quæstiones proposuerit, qualium antea nun-

quam recordati fuerunt; imprimis an agnus Paschalis typus Christi sit? ad cujus exemplum Messias macerandus, & in ligno crucis ad ignem iræ patris cœlestis exardente amore torrendus foret, pro peccatis totius generis humani; & ejus generis alia, quæ Jesus duodecennis tantis argumentorum ponderibus confirmavit, ut illi sine stupore audire non potuerint.

Insigne hoc specimen fuit, quod Christus duodecimo ætatis anno edidit, quod indicavit, se doctorem esse eruditæ linguæ, Esa. 50. v. 4. & Prophetam per Mosen promissum, Deut. 18. v. 15. Alias in Proverbio dicimus: *Ætas illum acuet: Wis kont nicht vor Jahren.* Cum esset parvulus, loquebar ut parvulus, sapiebam, ut parvulus, cogitabam ut parvulus, 1. Cor. 13. v. 11. Sed alia ratio Christi est, in quo omnes thesauri & scientiæ absconditi erant, Col. 2. v. 3. Ideoque omnia scivit, Joh. 16. v. 30. Et verba, quæ locutus est, non nudus sonus, sed verba vitæ æternæ fuerunt, Joh. 6. v. 68.

Hac nostro solatio inserviunt.

In hoc mundo, de magna scientia non voffumus gloriari, sed cuihbet cum Socrate dicendum & confitendum est: *Hoc unum scio, quod nihil scio.* Vivimus enim in terra oblivionis, Psal. 88. v. 13. Ex parte cognoscimus, ex parte prophetamus, 1. Cor. 13. v. 9. Cuihbet cum Jeremia dicendum: *ne scio loqui Jerem. 1. v. 6.*

Idcirco boni præceptoris indiguimus, qui voluntatem patris cœlestis enarraret, Joh. 1. v. 18. ut jam sciamus, quid bonum sit, & quid Dominus requirat à nobis, Mich. 6. v. 8. A nostra parte hoc necessarium est, ut intelligamus, & erudiri nos patiamur, Psal. 2. v. 20. Ipse nos docuit *artem patiendi*, dum proposito gaudio sustinuit crucem, Heb. 12. v. 2.